

Ewa Szary

"Pułapki socjologii literatury", Roman
Zimand [w:] "Problemy socjologii
literatury",
Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk
1971 : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 15/43, 136

1972

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

/I/ ZIMAND Roman: Pułapki socjologii literatury. W: Problemy socjologii literatury. Pod redakcją J. Sławińskiego: Oss. Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1971. IBL PAN. Z Dziejów Form Artystycznych w Literaturze Polskiej. T. XXIII, s. 9-28.

Praca o charakterze metodologicznym, precyzująca i problematyzująca przedmiot oraz metody badawcze socjologii literatury. Przedmiot socjologii literatury jest, zdaniem autora, rozdzielony pomiędzy trzy dziedziny: socjologię środowiska, socjologię odbioru oraz socjologię literatury "jako taką". Ta ostatnia dziedzina stanowi główny teren obserwacji autorskich. W jej kompetencjach leży: 1/ rejestrowanie różnic pomiędzy życiem społecznym a literaturą; 2/ tworzenie pomiędzy wyodrębnionymi i zestawionymi faktami związków przyczynowych lub strukturalnych. Omówieniu błędów i braków /swoistego redukcjonizmu/ obu tych stanowisk badawczych poświęcone jest zainteresowanie autora.

BP/43

E.Sz.

/I/ ŻÓLKIEWSKI Stefan: Badania kultury literackiej i funkcji społecznych literatury. W: Problemy socjologii literatury. Pod redakcją J. Sławińskiego. Oss. Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1971. IBL PAN. Z Dziejów Form Artystycznych w Literaturze Polskiej. T. XXIII, s. 53-77.

Rozprawa o charakterze teoretycznym, poświęcona sprecyzowaniu i wyznaczeniu przedmiotu i zakresu badań kultury literackiej i jej społecznej dynamiki. Autor określa również odrębność i nowatorstwo tych badań w stosunku do tradycyjnej problematyki socjologii literatury, która: 1/ sprowadzała się do wyjaśniania społecznej genezy literatury i 2/ pytała przede wszystkim o to, "jak życie społeczne wytwarza dzieło", a nie o to, "jak dzieło oddziałuje na życie społeczne". Przedmiot badań kultury literackiej /antropologii kulturalnej/ widzi autor, między innymi, w rozstrzyganiu następujących kwestii: 1/ funkcji społecznie określonych modeli literatury; 2/ określaniu ról społecznych spełnianych przez autorów i czytelników /wraz z pytaniami o ich status społeczny i ich potrzeby/; 3/ określaniu wzorów kulturowych realizowanych w poszczególnych modelach literatury.

BP/43

E.Sz.